NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER
prednesené 22. decembra 2008 [1]

I — Úvod

1. Raad van State (štátna rada v Holandsku) predložila Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku, ktorá sa týka výkladu článkov 6 a 12 smernice 95/46/ES o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov [2]. Otázka, ktorá je predmetom prejudiciálneho konania, patrí do neznámeho terénu: vymazanie osobných údajov, ktoré doručila obecná správa tretím osobám a následné právo prístupu k údajom o spracovaní.

2. V zásade je zničenie údajov aktom na ochranu dotknutej osoby. Vyvoláva však rôzne dôsledky, keďže spolu so súbormi sa stráca aj ich stopa. Takto ten, kto sa zdá byť chránený, je zároveň poškodeným, pretože sa nikdy nedozvie, akým spôsobom ich držiteľ s týmito osobnými údajmi nakladal. [3]

3. Na základe toho má Súdny dvor rozhodnúť, či lehota stanovená na odstránenie údajov slúži ako časové obmedzenie práva na prístup k údajom o spracovaní. V takom prípade bude potrebné objasniť, či je jednoročná lehota dostatočnou a primeranou na ochranu práv, uvedených v smernici 95/46.

1 — Jazyk prednesu: španielčina.

2 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 24. októbra 1995 (Ú. v. ES L 281, s. 31; Mim. vyd. 13/015, s. 355).

3 — Zachovanie pamäti, ako aj uchovanie oprávnene alebo protiprávne spracovaných údajov je chúlostivá vec. Vymazanie stôp minulosti sa musí vždy uskutočniť opatrne, ako napísal Proust, keď sa odvolával na pripomínajúcu moc spomienok, pretože „miesta, ktoré sme spoznali nepatria ani k svetu priestoru, kde sa stretávame z dôvodu väčšej pohodlnosti. Nie sú ničím iným ako jemnou patinou, ktorá medzi iným zakrýva dojmy, ktoré tvorili náš vtedajší život; pripomenutie obrázku nie je ničím iným ako nostalgiou za určitým okamihom, domami, ulicami, prechádzkami, bohužiaľ tiež rokmi miznú“ [*neoficiálny preklad*]. PROUST, M.: *À la recherche du temps perdu, Du coté de chez Swann.* Ed. Gallimard, La Pléiade, Paris, 1987, zväzok I, s. 419 a 420.

II — Skutkový stav

4. V uznesení o návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa uvádza, že pán Rijkeboer navrhol, aby mu College van burgemeester en wethouders van Rotterdam (obecná rada v Rotterdame; ďalej len „College“) poskytol zoznam, pochádzajúci z archívov obecnej matriky o poskytnutí údajov, ktoré sa ho týkali a ktoré boli doručené tretím osobám v dvoch predchádzajúcich rokoch. Rozhodnutiami z 27. a z 29. novembra 2005 College čiastočne zamietol žiadosť, ktorú podal pán Rijkeboer, pričom mu poskytol len údaje, týkajúce sa predchádzajúceho roku. Proti rozhodnutiu obecnej správy podal pán Rijkeboer správnu žalobu a aj tá bola 13. februára 2006 zamietnutá.

5. Po vyčerpaní správnych prostriedkov vyhovel Rechtbank Rotterdam (súd v Rotterdame) žalobe, ktorú podal pán Rijkeboer. Rozsudkom zo 17. novembra 2006 Rechtbank Rotterdam zrušil správne rozhodnutie, ktorým boli zamietnuté niektoré žiadosti dotknutej osoby, pričom nariadil, že College musí vydať nové rozhodnutie.

6. Dňa 28. decembra 2006 podal College odvolanie proti tomuto rozsudku na oddelenie správneho súdnictva Raad van State, ktoré uznesením z 5. decembra 2007 prerušilo konanie vo veci samej a položilo Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku.

III — Právny rámec

A — *Právny rámec Spoločenstva*

7. Pokiaľ ide o základné práva v Únii, článok 6 ods. 1 a 2 EÚ znie:

„Článok 6

1. Únia je založená na zásadách slobody, demokracie, dodržiavania ľudských práv a základných slobôd a právneho štátu, ktoré sú spoločné členským štátom.

2. Únia rešpektuje základné ľudské práva, ktoré zaručuje Európsky dohovor na ochranu ľudských práv a základných slobôd podpísaný v Ríme 4. novembra 1950 a ktoré vyplývajú z ústavných tradícií členských štátov, ako základných princípov práva spoločenstva.

…“.

8. Základné právo na súkromný život, ktoré je všeobecnou zásadou práva Spoločenstva, je upravené v smernici 95/46 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov. Táto úprava, ktorej obsah bol kodifikovaný v článku 8 Charty základných práv Európskej únie, vymedzuje pojem „údaje" a nariaďuje ich vymazanie po tom, čo boli určitý čas spracovávané. V tejto súvislosti článok 2 písm. a) a článok 6 citovanej smernice znejú:

„*Článok 2*

a) ‚osobné údaje' znamenajú akúkoľvek informáciu, ktorá sa týka identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osoby (‚údajového subjektu' [‚dotknutej osoby' — *neoficiálny preklad*]); identifikovateľná osoba je osoba, ktorú možno identifikovať, priamo alebo nepriamo, najmä pomocou overenia identifikačného čísla alebo jedného alebo viacerých faktorov špecifických pre jeho fyzickú, fyziologickú, duševnú, hospodársku, kultúrnu alebo sociálnu identitu;

…

Článok 6

1. Členské štáty zabezpečia, že osobné údaje musia byť:

…

e) udržiavané vo forme, ktorá umožňuje identifikáciu osôb pracujúcich s údajmi počas obdobia, ktoré je nevyhnutné na účely, pre ktoré boli údaje zhromažďované, alebo pre ktoré sú ďalej spracovávané. Členské štáty stanovia primerané bezpečnostné opatrenia pre osobné údaje uložené na dlhšie obdobia pre historické, štatistické alebo vedecké použitie."

9. Na účely zabezpečenia transparentnosti spracovania osobných údajov ustanovujú články 10 a 11 smernice 95/46 niektoré

povinnosti informovať dotknutú osobu, ktoré sa odlišujú na základe toho, či údaje vyzbierali u nej alebo inde. Prevádzkovateľ má okrem iného tieto povinnosti:

„Článok 10

Informácie v prípade zberu údajov od dotknutej osoby

Členské štáty zabezpečia, že kontrolór [prevádzkovateľ — *neoficiálny preklad*] alebo jeho zástupca, musí poskytnúť dotknutej osobe, od ktorej sa údaje, ktoré sa jej týkajú, zbierajú, aspoň nasledujúce informácie, s výnimkou, ak ich tento subjekt už má:

a) identita prevádzkovateľa a jeho zástupcu;

b) účely spracovania, pre ktoré sú údaje potrebné;

c) akékoľvek ďalšie informácie, ako napríklad:

— príjemcovia alebo kategórie príjemcov údajov,

— či odpovede na otázky sú povinné alebo dobrovoľné, ako aj možné dôsledky neschopnosti odpovedať,

— existencia práva prístupu a práva skorigovania údajov, ktoré sa ho týkajú,

pokiaľ sú takéto ďalšie informácie potrebné, so zreteľom na špecifické okolnosti, za ktorých sa údaje zhromažďujú, zaručenie správneho spracovania vzhľadom na osobu pracujúcu s údajmi.

Článok 11

Informácie v prípade, že údaje neboli od dotknutej osoby získané

1. Tam, kde sa údaje od údajového subjektu nezískali, členské štáty zabezpečia, že prevádzkovateľ, alebo jeho zástupca, musí v čase zaznamenávania osobných údajov, alebo ak sa predpokladá odhalenie tretej strane, nie neskôr, než v čase, keď sa údaje prvýkrát odhalia, poskytnúť údajovému subjektu aspoň nasledujúce informácie, ak ich už nemá:

a) identita prevádzkovateľa a jeho zástupcu, ak existuje;

b) účely spracovania;

c) akékoľvek ďalšie informácie, ako napríklad:

— kategórie údajov, ktorých sa to týka,

— príjemcovia alebo kategórie príjemcov,

— existencia práva prístupu k údajom a právo na skorigovanie údajov, ktoré sa ho týkajú,

pokiaľ sú takéto ďalšie informácie potrebné, so zreteľom na špecifické okolnosti, za ktorých sa údaje spracovávajú, aby sa zabezpečilo správne spracovanie, pokiaľ ide o údajový subjekt.

…“

10. Dotknuté osoby sa môžu ubezpečiť, či sa údaje používajú správne pomocou výkonu takzvaného „práva prístupu“, ktoré je vo všeobecnosti vymedzené v článku 12 smernice 95/46. Na účely tohto konania je podstatná prvá možnosť uvedená v tomto článku:

„Článok 12

Právo prístupu

Členské štáty zaručia dotknutej osobe právo získať od prevádzkovateľa:

a) bez obmedzenia v dostatočných intervaloch a bez prílišného zdržiavania alebo výdavkov:

— potvrdenie týkajúce sa toho, či sa spracovávajú (alebo nie) údaje, ktoré sa ho týkajú a informácie aspoň podľa účelov spracovania, kategórií uvedených údajov a príjemcov alebo kategórií príjemcov, ktorým sa údaje oznámili,

— možnosť komunikovania pre neho v zrozumiteľnej forme o údajoch, ktoré sa spracovávajú a o akýchkoľvek dostupných informáciách čo sa týka ich zdroja,

— vedomosti o logike automatického spracovávania údajov, ktoré sa ho týkajú aspoň v prípade automatizovaných rozhodnutí uvedených v článku 15 ods. 1;

…“

11. Povinnosť vymazania, rovnako ako právo prístupu, môžu byť členskými štátmi obmedzené v prípadoch uvedených v článku 13 smernice 95/46:

„Článok 13

…

1. Členské štáty môžu prijať legislatívne opatrenia na obmedzenie rozsahu povinností a práv uvedených v článku 6 ods. 1, v článku 10 a 11 ods. 1, v článkoch 12 a 21, keď takéto obmedzenie vytvára nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie údajov o:

a) štátnej bezpečnosti;

b) obrane;

c) verejnej bezpečnosti;

d) prevencii, vyšetrovaní, pátraní a trestnom konaní alebo porušení etiky pre predpísané profesie;

e) dôležitom hospodárskom alebo finančnom záujme členského štátu alebo Európskej únie, vrátane peňažných, rozpočtových a daňových záležitostí;

f) monitorovaní, inšpekcii alebo regulačnej funkcii spojenej aj s výkonom oficiálneho orgánu v prípadoch uvedených v písmenách c), d) a e);

g) ochrane osoby pracujúcej s údajmi alebo práv a slobôd ostatných.

…“

B — *Vnútroštátny právny rámec*

12. Holandský právny poriadok prebral smernicu 95/46 všeobecným právnym predpisom, Wet bescherming persoonsgegevens (zákon o osobných údajoch). V tomto prejudiciálnom konaní má tento vnútroštátny zákon subsidiárny charakter, keďže v miestnom rámci platí osobitný právny predpis, Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens

(zákon o osobných údajoch obecnej správy). Jeho článok 103 ods. 1 vymedzuje podmienky, za akých má jednotlivec právo prístupu k informáciám týkajúcim sa spracúvania jeho osobných údajov:

„Článok 103

1. College van burgemeester en wethouders písomne informuje dotknutú osobu na základe jej žiadosti v lehote štyroch týždňov, či obecná správa poskytla jej osobné údaje v priebehu obdobia jedného roku pred podaním žiadosti, príjemcovi alebo tretej osobe.

…“

IV — Prejudiciálna otázka

13. Dňa 12. decembra 2007 bol do kancelárie Súdneho dvora doručený návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Raad van State, v ktorom položil túto otázku:

„Je v zákone upravené obmedzenie poskytnutia údajov na jeden rok pred podaním príslušnej žiadosti zlučiteľné s článkom 12 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov v spojení s článkom 6 ods. 1 písm. e) tejto smernice a zásadou proporcionality?“

14. V lehote stanovenej v článku 23 Štatútu Súdneho dvora predložili pripomienky College, vlády Holandska, Spojeného kráľovstva, Helénskej republiky, Českej republiky a Španielskeho kráľovstva, ako aj Komisia.

15. Na pojednávaní 20. novembra 2008 sa zúčastnili právni zástupcovia College a pána Rijkeboera, ako aj splnomocnení zástupcovia vlád Holandska, Českej republiky, Španielskeho kráľovstva a Spojeného kráľovstva a Európskej komisie.

V — Vymedzenie otázky, ktorá je predmetom diskusie

16. V tejto veci sa vynára niekoľko otáznikov značnej pojmovej zložitosti. V podstate je potrebné zistiť, či môže existovať osobitná lehota na vymazanie informácie týkajúcej sa *spracovania* osobných údajov. Vymazaním týchto údajov pri uplatňovaní smernice 95/46 sa zabraňuje právu prístupu, keďže sa nedá žiadať o informáciu, ktorá už neexistuje. V dôsledku toho sa diskusia týka obmedzenia výkonu právomoci, ktorá je tiež upravená v smernici 95/46. Toto napätie medzi vymazaním a prístupom je trecou plochou dotknutého právneho predpisu, o ktorom musí rozhodnúť Súdny dvor.

17. Je teda potrebné rozhodnúť, či si informácie o spracovaní zaslúžia, alebo môžu zaslúžiť totožný režim, ako majú osobné údaje. Okrem toho je potrebné objasniť, či sa lehota na vymazanie musí uplatniť v každom prípade ako obmedzenie práva prístupu. Tieto pochybnosti sa musia objasniť v rámci dosť zmätených skutkových a právnych okolností, keďže Raad van State neuviedol, či stanovená lehota na vymazanie údajov, ktoré boli spracované, je rovnaká alebo kratšia, než lehota stanovená pre osobné údaje. Preto je potrebné analyzovať oba prípady, aby sa vnútroštátnemu súdu poskytla potrebná odpoveď.

VI — Predbežná diskusia: posúdenie záujmov z hľadiska základných práv Únie

A — *Základné právo na súkromný život a jeho vývoj v rámci Spoločenstva*

18. Európska únia, ktorá sa zosúladila s ustanoveniami svojej ústavnej Charty [4], rešpektuje základné práva, nad ochranou ktorých dohliada Súdny dvor. [5] Po viac ako desaťročí vývoja judikatúry, ktorá začala rozsudkom Stauder [6] a Internationale Handelsgesellschaft [7], členské štáty v plnom rozsahu uznali štrukturálny charakter týchto práv, pričom schválili článok F Jednotného európskeho aktu, ktorý sa následne zmenil na článok 6 EÚ. Toto ustanovenie uvádza, že Únia rešpektuje základné ľudské práva, ktoré zaručuje Európsky dohovor na ochranu ľudských práv (ďalej len „ESĽP“) [8], a ktoré vyplývajú z ústavných tradícií členských štátov.

4 — Rozsudky z 23. apríla 1986, Les Verts/Parlament, 294/83, Zb. s. 1339, bod 23, a z 3. septembra 2008, Kadi a Al Barakaat International Foundation/Rada a Komisia, C-402/05 P a C-415/05 P, Zb. s. I-6351, bod 281.

5 — Rozsudok z 12. novembra 1969, Stauder, 29/69, Zb. s. 419, bod 7.

6 — Tamže.

7 — Rozsudok zo 17. decembra 1970, 11/70, Zb. s. 1125.

8 — Rozsudky zo 14. mája 1974, Nold/Komisia, 4/73, Zb. s. 491, a z 15. mája 1986, Johnston, 222/84, Zb. s. 1651, bod 18.

19. Právo na rešpektovanie *súkromného života* patrí medzi tieto tradície. Od dávneho rozsudku Stauder [9] zaradila judikatúra ochranu súkromného života medzi všeobecné zásady práva Spoločenstva. Najskôr ju zaradila na základe preskúmania splnenia povinností poskytnúť údaje, akým je meno [10] alebo zdravotné informácie [11] na vnútroštátnej úrovni [12] a na úrovni Spoločenstva. [13] Po určitom čase, v priebehu deväťdesiatych rokov, Súdny dvor potvrdil, že toto právo patrí do rámca súkromného [14] a rodinného [15] života.

20. Rok 1995 priniesol zmenu prijatím smernice 95/46 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov. Judikatúra Súdneho dvora, ktorá bola až dovtedy sporadická a kazuistická, našla pre svoje rozhodnutia pevnejší pilier, keďže smernica presne vymedzuje predmet [16], subjekty [17] a možné prostriedky na nápravu, ktoré má k dispozícii jednotlivec v prípade obehu informácií, ktoré sa ho týkajú. [18] Odôvodnenie č. 10 preambuly vyjadruje úmysel smernice 95/46 ako nástroj, ktorým sa má zabezpečiť ochrana základných práv uznaných ESĽP a všeobecnými zásadami práva Spoločenstva. [19] Rozsudok Österreichischer Rundfunk potvrdil, že hoci hlavným cieľom smernice 95/46 je zaručiť voľný pohyb osobných údajov, má tiež dôležitú úlohu ako garant základných práv. [20]

21. Nakoniec smernica 95/46 rozvíja základné právo na rešpektovanie súkromného života vo svojom rozsahu týkajúcom sa

9 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 5.

10 — Rozsudok zo 7. novembra 1985, Adams/Komisia, 145/83, Zb. s. 3539, bod 34.

11 — Rozsudok zo 7. októbra 1987, Strack/Komisia, 140/86, Zb. s. 3939, body 9 až 11.

12 — Rozsudok z 8. apríla 1992, Komisia/Nemecko, C-62/90, Zb. s. I-2575, bod 23.

13 — Rozsudok z 5. októbra 1994, X/Komisia, C-404/92 P, Zb. s. I-4737, body 17 a 18.

14 — Rozsudky z 21. septembra 1989, Hoechst/Komisia, 46/87 a 227/88, Zb. s. 2859, a z 22. októbra 2002, Roquette Frères, C-94/00, Zb. s. I-9011.

15 — Rozsudky z 11. júla 2002, Carpenter, C-60/00, Zb. s. I-6279, bod 38, a z 25. júla 2002, MRAX, C-459/99, Zb. s. I-6591, bod 53.

16 — Články 1 až 3 smernice 95/46.

17 — Článok 2 smernice 95/46.

18 — Články 10 až 24 smernice 95/46.

19 — „Keďže cieľom vnútroštátnych právnych predpisov o spracovaní osobných údajov je chrániť základné práva a slobody, najmä právo na súkromie, čo sa rešpektuje tak v článku 8 Európskeho dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd, ako aj vo všeobecných zásadách práva spoločenstva; keďže z toho dôvodu aproximácia týchto právnych predpisov nesmie mať za následok zníženie ochrany, ktorú poskytujú, ale naopak musí sa snažiť zabezpečiť vysokú úroveň ochrany v spoločenstve“.

20 — Rozsudok z 20. mája 2003, Österreichischer Rundfunk a i., C-465/00, C-138/01 a C-139/01, Zb. s. I-4989, bod 70. V tomto zmysle generálny advokát Tizzano vo svojich návrhoch v tejto veci uviedol, že hlavným účelom smernice 95/46 je voľný pohyb osobných údajov a nie ochrana základných práv. Súdny dvor nesúhlasil s týmto názorom a potvrdil úlohu týkajúcu sa ochrany dotknutých osôb. Tento názor bol potom potvrdený v rozsudku zo 6. novembra 2003, Lindqvist (C-101/01, Zb. s. I-12971, bod 96), v ktorom sa uvádza, že smernica má za cieľ zabezpečiť voľný pohyb osobných údajov, pričom sa zabezpečuje vysoká úroveň ochrany práv a záujmov osôb, na ktoré odkazujú tieto údaje.

automatického spracovávania osobných údajov. [21]

22. Ako dôkaz o tomto spôsobe kodifikácie stačí uviesť, že článok 8 Charty základných práv Európskej únie [22], venovaný „ochran[e] osobných údajov“ upravuje právo na [dôvernosť] a na spracovanie osobných údajov podľa zásady lojality, pričom tiež uznáva právo jednotlivca na prístup k uvedeným údajom a právo získať opravu. Napriek potrebnej opatrnosti, s ktorou sa musí uplatňovať Charta [23], sa mi zdá ťažké opomenúť jej ustanovenia a popierať, že takéto právne okolnosti tvoria neoddeliteľnú súčasť ústavných tradícií spoločných pre členské štáty. [24] Túto úvahu posilňuje skutočnosť, že uplynulo viac ako desať rokov od prijatia smernice 95/46, pričom sa v tejto súvislosti dosiahlo účinné zosúladenie. [25]

23. Charta najmä v článku 8 zdôrazňuje dva aspekty, ktoré sa týkajú tohto sporu. Oba sú odrazené v článkoch 6 a 12 smernice 95/46; na jednej strane povinnosť vymazania údajov po uplynutí obdobia, ktoré je nevyhnutné na účely, pre ktoré boli údaje zhromažďované (článok 6 ods. 1 písm. e), a na druhej strane právo voľného prístupu k informáciám o príjemcoch, ktorým boli oznámené údaje [článok 12 písm. a)]. Keďže Charta uviedla tieto aspekty tak, že ich pripojila k „podstatnému charakteru“ základného práva na súkromný život, vyžaduje si otázka, ktorú položil Raad van State, posúdenie práv a záujmov v hre na účely racionálnej odpovede, ktorá tieto zásady zahŕňa do príslušného ústavného poriadku. [26]

21 — GUICHOT, E.: *Datos personales y Administración Pública.* Vydavateľstvo Civitas, Madrid, 2005, s. 43 až 47.

22 — Slávnostne vyhlásenej 7. decembra 2000 Európskym parlamentom, Radou a Komisiou (Ú. v. ES C 364, s. 1 a nasl.).

23 — Hoci tento dokument dnes nie je súčasťou kogentného právneho poriadku Spoločenstva, nepochybne vyvoláva určité účinky ako predpis *soft law*. Na Chartu a na jej právne dôsledky odkazujem v mojich návrhoch z 12. septembra 2006 vo veci Advocaten voor de Wereld, v ktorej bol vynesený rozsudok z 3. mája 2007, C-303/05, Zb. s. I-3633.

24 — ALONSO GARCÍA, R.: *The General Provisions of the Charter of Fundamental Rights of the European Union.* Harvard Jean Monnet Working Paper č. 4/02, s. 22 a 23.

25 — Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade o pokračovaní pracovného programu pre lepšiu implementáciu smernice o ochrane údajov, ktoré prijala Komisia 7. marca 2007 [KOM(2007) 87 v konečnom znení, s. 5], potvrdzuje, že *všetky* členské štáty prebrali smernicu 95/46.

26 — Posúdenie práv a záujmov je technika, ktorú Súdny dvor často používa pri prejednávaní vecí, týkajúcich sa základných práv. V oblasti ochrany údajov sú veľavravné rozsudky Lindqvist, už citovaný, bod 82, a z 29. januára 2008, Promusicae, C-275/06, Zb. s. I-271, bod 66. Pozri GROUSSOT, X.: Comentaria a la sentencia Promusicae. In: *Common Market Law Review*, č. 6, zväzok 45, 2008, preskúmava tento konflikt.

24. Najskôr je pri opise výkladových nástrojov smernice 95/46 potrebné preštudovať jej výkladovú zložku, aby bolo možné určiť, aký je prevažujúci záujem.

B — *Základné právo na súkromný život a jeho vnútorné napätia*

25. Skúmaná vec sa netýka dvoch základných práv, ale dvoch strán tej istej mince. Na rozdiel od prípadov, v ktorých napríklad dochádza ku kolízii medzi právom na česť a slobodou informácií alebo právom na súkromný život a vlastníckym právom, v tomto prípade sa diskutuje o dvoch povinnostiach, ktoré má verejná moc: o povinnosti stanoviť lehoty na zničenie archívov obsahujúcich osobné údaje a o povinnosti zabezpečiť prístup dotknutým osobám. Táto osobitosť vzďaľuje vec pána Rijkeboera od vecí, o ktorých Súdny dvor rozhodoval v minulosti, ako sú veci Lindqvist [27] alebo Promusicae [28], v ktorých ochrana súkromného života bola v konflikte s právom na slobodu vierovyznania a vlastníckym právom. [29] V predchádzajúcom prípade existuje naopak jediné právo, ktoré v sebe obsahuje rozpor, keďže sa rozdvojuje, čo ho mení na určitý druh doktora Jeckyla a pána Hydea; ako totiž preukážem v nasledujúcich bodoch, vo svojej dvojitej podstate žijú spolu dobrota a studená a vypočítavá krutosť.

26. Uchovávanie údajov prevádzkovateľom je povinnosť spojená s lehotou, keďže smernica 95/46 ukladá povinnosť uchovávať údaje počas obdobia, ktoré je nevyhnutné na účely, pre ktoré boli údaje zhromažďované, alebo pre ktoré sú ďalej spracovávané. Takto prísne sa vyjadruje článok 6, ktorý ponecháva členským štátom voľnosť určiť si príslušné lehoty na základe oblastí a cieľov, z ktorých vychádza vytvorenie a následné zničenie archívov. Napriek flexibilite, ktorú každému jednotlivému právnemu poriadku priznáva toto ustanovenie, článok 13 smernice 95/46 pripúšťa výnimky z vyššie uvedeného pravidla, keďže povoľuje uchovávanie údajov na oveľa dlhšie obdobie než je bežné, pokiaľ je toto opatrenie potrebné na ochranu všeobecných záujmov, akými sú štátna bezpečnosť, boj proti zločinnosti alebo vedecký výskum.

27 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 20.
28 — Tamže.

29 — K rozsudkom Lindqvist a Promusicae pripájam návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott vo veci Satakunnan Markkinapörssi Oy a Satamedia (rozsudok zo 16. decembra 2008, C-73/07, Zb. s. I-9831), v ktorých sa v bodoch 99 až 105 vysvetľuje, akým spôsobom Súdny dvor vykonáva posúdenie v oblasti, ktorá je teraz relevantná.

27. Tým, že v preambule smernice 95/46 nie je táto okolnosť uvedená, neprikladá preambula väčší význam obmedzeniu uchovávania údajov. Preto tejto povinnosti venujú pozornosť len články 6 a 12 a z hľadiska rozsiahlej právomoci voľnej úvahy, ktorú smernica 95/46 priznáva členským štátom, sa domnievam, že normotvorca Spoločenstva sa na toto hľadisko nesústredil, čo okrem iného preukazuje skutočnosť, že jej úprava má vzťah k úprave práva prístupu. [30]

28. Skutočnosť, že dotknutá osoba môže nakladať s údajmi, ako aj žiadať ich opravu, vymazanie alebo zablokovanie, predstavuje jedno zo základných hľadísk smernice 95/46. Odôvodnenia č. 38 a 40 vyjadrujú tento koncept nielen tým, že potvrdzujú význam práva prístupu, ale aj tým, že predpokladajú súvis medzi informáciami, ktoré má k dispozícii dotknutá osoba a ich spracovaním. Na to, aby boli možnosti uvedené v článku 12 uskutočniteľné, je totiž potrebné prihliadať na niekoľko základných zásad, keďže v opačnom prípade by záruky, ktoré ponúka toto ustanovenie, ostali prázdne. Odôvodnenie č. 41 smernice vyjadruje tento koncept veľmi jasne, pričom uvádza, že „osoba musí byť schopná uplatňovať právo prístupu k údajom, ktoré sa jej týkajú, ktoré sa spracovávajú, zvlášť *kvôli overeniu presnosti údajov a zákonnosti*“ spracovania. [31] V tejto súvislosti si svoj význam zachovávajú takzvané „princípy týkajúce sa kvality údajov“, uvedené v kapitole II prvom oddiele smernice 95/46, medzi ktoré patrí aj povinnosť uchovávať ich počas obdobia, ktoré „je nevyhnutné na účely“, pre ktoré boli údaje zhromažďované. Povinnosť zničiť archívy existuje v rámci povinnosti spracovať informácie „spravodlivo a zákonne“ a tiež v rámci povinnosti zabezpečiť ich kvalitu, aby boli údaje adekvátne, relevantné a nie neprimerané vo vzťahu k účelom a presné. [32]

C — *Subsidiárny charakter článku 6 voči článku 12 smernice 95/46*

29. Som si vedomý zložitosti pokusu identifikovať medzi článkami 6 a 12 smernice 95/46 prednostný záujem. Existujú dôležité dôvody, pre ktoré je možné sa domnievať, že vymazanie je kľúčom systému ustanoveného v smernici 95/46, v rámci ktorej sa ochraňuje právo prístupu, ktoré umožňuje jednotlivcovi dohliadať nad vykonaním vymazania údajov. Obdobne právo na ochranu súkromného

30 — V súlade s uvedeným článkom 6, aj článok 12 smernice Európskeho parlamentu a Rady2002/58/ES z 12. júla 2002, týkajúcej sa spracovávania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (Ú. v. ES L 201, s. 37; Mim. vyd. 13/029, s. 514) odkazuje na odstránenie údajov, aj keď všeobecnejšie a na žiadosť dotknutej osoby.

31 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

32 — Prívlastky použité v článku 6 ods. 1 smernice 95/46.

života sa stelesňuje v článku 12, keďže prístup predstavuje skutočný subjektívny rozsah smernice, čím sa v podstate umožňuje, aby jednotlivec reagoval na obranu svojich záujmov.

30. V tejto súvislosti pripomínam starú dilemu o vajci a sliepke. Čo vzniklo skôr? Môžeme žiť s touto otázkou večne, pokiaľ uznáme, že neexistuje riešenie, pretože tieto dva pojmy sú v skutočnosti večné, ako napísal Aristoteles? [33]

31. Na rozdiel od filozofa nemá súd takú myšlienkovú voľnosť a musí sa snažiť poskytnúť odpoveď, aj keď nie vždy sa javí ako najvhodnejšia. V dôsledku toho rovnako ako vedci, ktorí sa stretávali v neustálom boji medzi vajcami a sliepkami [34], prikláňam sa k tomu, že navrhnem riešiť konflikt medzi článkom 6 a 12 smernice 95/46.

32. Z toho, čo je uvedené v bodoch 29 až 35 týchto návrhov vyvodzujem, že v smernici 95/46 existuje subsidiárnosť medzi povinnosťou vymazania voči právu prístupu. Tieto ustanovenia zverujú právo, ktoré *vzniká s* prípravou archívu a *zomiera s* jeho vymazaním. Preto *zničenie údajov je len okamih v živote práva prístupu*, čo je znak, ktorý podmieňuje a odôvodňuje článok 12.

33. Keď sa v tejto línii uvažovania pokračuje, dospeje sa k presvedčeniu, že právo prístupu má za cieľ zabezpečiť, aby dotknutá osoba poznala informácie, ktoré sa jej týkajú. Okrem toho táto analýza sa ešte prehĺbi, ak sa preskúma, na aké účely ich dotknutá osoba vyhľadáva. V mnohých prípadoch osoba, ktorá je oprávnená na prístup, chce overiť zákonnosť spracúvania svojich údajov. Smernica 95/46 ukladá prevádzkovateľom povinnosti, že pri svojej činnosti musia dodržiavať

33 — *The New Enyclopedia Britannica*. Vol. 12, Chicago, London, Toronto, Genève, Sydney, Tokyo, Manila, Soul, 1973, s. 24.

34 — HAWKING, S.: *A Brief History of Time.* Ed. Bantam, New York, 1988, s. 193, sa vyjadruje v prospech vajca. Z tohto tvrdenia vyplývajú zrejmé teologické dôsledky, ktoré prirodzene nie je potrebné rozvíjať v tejto súvislosti.

niektoré zásady, ale trvá tiež na ochranných mechanizmoch, medzi ktoré patrí právo prístupu, ako nástroj, ktorý má k dispozícii držiteľ informácie na to, aby dohliadal a zaručil dodržiavanie právneho poriadku.

34. Článok 12, ktorý je osou systému záruk ustanoveného smernicou 95/46, by bol iracionálny, keby tí, ktorí majú údaje o iných osobách, neboli viazaní žiadnym predpisom. Ako správne uviedla Komisia na pojednávaní, práve preto, že existujú zásady spracúvania údajov (článok 6), vytvára sa právo prístupu, [35] ktoré je nosným pilierom citovanej smernice, ako vyplýva z článku 12, keďže zdôrazňuje osobitosť pojmu „bez obmedzenia“. [36] Vzhľadom na zabezpečovací charakter smernice 95/46, ktorý sústreďuje všetky svoje priority, pokiaľ ide o oblasť ochrany dotknutých osôb, je zrejmé, že povinnosť uchovávania je pomocnou povinnosťou vo vzťahu k právu prístupu. Silná subjektívna náchylnosť smernice, spolu s úmyslom chrániť práva zásadného charakteru (v tomto prípade práva na súkromný život), tento predpoklad potvrdzujú, pričom sa záujmy uvedené v článku 6 umiestňujú na nižšiu právnu úroveň.

35. Tento argument potvrdzuje konštrukcia článku 8 Charty základných práv Európskej únie, ktorého výkladová hodnota je nepochybná [37] a ktorý umiestňuje právo prístupu do prvého odseku. Hneď potom odsek 2 uvádza zásady, týkajúce sa spracúvania údajov, avšak zachováva rovnaké hierarchické poradie, v ktorom má prednosť právo dotknutej osoby oproti zodpovednosti používateľa údajov.

36. Z tohto východiskového hľadiska a upriamením pozornosti Súdneho dvora na subjektívny rozmer smernice 95/46, ktorá dáva článku 12 osobitný význam oproti článku 6, pristúpim k preskúmaniu otázky, ktorú položil holandský Raad van State.

35 — Toto tvrdia HERRÁN ORTIZ, A.I.: *El derecho a la intimidad en la nueva Ley Orgánica de protección de datos personales*. Ed. Dykinson, Madrid, 2002, s. 153, a ARENAS RAMIRO, M.: *El derecho fundamental a la protección de datos personales en Europa*. Ed. Tirant lo Blanch, Valencia, 2006, s. 305.

36 — Smernica 95/46 chce prekonať dohovor č. 108 Rady Európy z 28. januára 1981 na ochranu osôb s ohľadom na automatizované spracovanie osobných údajov, ako sa uvádza v odôvodnení č. 11 v preambule, v ktorom sa vysvetľuje, že „zásady osobných práv a slobôd, najmä práva na súkromie, ktoré obsahuje táto smernica, sú jej hlavným zmyslom a *zosilňujú* práva a slobody obsiahnuté v Dohovore Rady Európy z 28. januára 1981…“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát). Preukazuje to obsah právneho predpisu Spoločenstva, ktorý z rôznych hľadísk predstavuje krok vpred oproti dohovoru č. 108, a najmä keď definuje právo prístupu. V zmysle smernice 95/46 sa toto právo vykonáva „bez obmedzenia“, pričom článok 8 dohovoru č. 108 sa obmedzuje na ustanovenie prístupu „v primeraných intervaloch“. Právna úprava Spoločenstva má za cieľ rozšíriť právo prístupu, ktoré je dôvodom, prečo ho definuje v podstate rozsiahlejšie oproti pojmom používaným v dohovore Rady Európy, pričom trvá na hľadisku ochrany jednotlivca v smernici 95/46.

37 — Rozsudky z 27. júna 2006, Parlament/Rada, C-540/03, Zb. s. I-5769, bod 38; z 13. marca 2007, Unibet, C-432/05, Zb. s. I-2271, bod 37; Advocaten voor de Wereld, už citovaný v poznámke pod čiarou 23, bod 46, a Kadi a Al Barakaat International Foundation/Rada a Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 335.

VII — Osobné údaje a údaje týkajúce sa spracovania

37. Ako som uviedol v bodoch 16 a 17 týchto návrhov, je potrebné oddelene preštudovať oba prípady, ktorých uplatňovanie závisí na okolnostiach každého jednotlivého prípadu, pričom sa musí analyzovať zákonnosť lehoty, na jednej strane v prípade, keď je kratšia než pre hlavné údaje a na druhej strane, ak je lehota na prístup k údajom o spracovaní rovnaká ako lehota stanovená pre prístup k hlavným údajom. V prvom prípade je potrebné rozhodnúť, či smernica pripúšťa takúto nezávislosť spôsobov prístupu, na základe druhu požadovaného údaju. V druhom prípade vzniká problém upresniť, či je prístup umožnený po vymazaní údajov.

38. Na to, aby sa správne odpovedalo na otázku, ktorú položil Raad van State, je potrebné najskôr rozhodnúť, či sa lehoty na vymazanie musia uplatňovať *bez rozdielu na všetky údaje*, vrátane údajov o spracovaní, alebo či sa môžu odlišovať na základe druhu požadovaných osobných údajov. Existuje podstatný rozdiel podľa účelov sledovaných každou z týchto kategórií informácií.

39. Helénska republika a Česká republika na pojednávaní uviedli, že každý druh údajov sleduje iný účel. Je teda vhodné vysvetliť výhody a nevýhody spojené s týmto uvažovaním, ako aj dôsledky jeho uplatňovania v tomto prípade.

40. Zničenie osobných údajov má za cieľ ochranu dotknutej osoby, keďže tým, že sa odstránia informácie, zaniká akékoľvek nebezpečenstvo protiprávneho spracovania. Skutočnosť, že smernica 95/46 nestanovuje lehotu v článku 6, zodpovedá určitej logike, pretože každý archív funguje na svoje účely a na základe zásady subsidiarity je vnútroštátny zákonodarca subjektom, ktorý je v lepšej pozícii na to, aby rozhodol, dokedy musia prevádzkovatelia pristúpiť k zničeniu údajov. Odstránenie údajov o spracovaní má však rôzne funkcie, keďže neochraňuje dotknutú osobu; tá totiž stratí stopy po informáciách bez toho, aby mohla vykonať právo

prístupu, pretože relevantné údaje už prevádzkovateľ nemá, s tým výsledkom, že z tohto vymazania majú prospech tretí príjemcovia údajov, ktorých totožnosť a úmysly boli vymazané.

41. Tento prístup zdôrazňuje latentné pojmové ťažkosti v tomto prípade. Je pravdou, že je možné uznať rozdiel medzi vymazaním *údajov* a vymazaním *informácií týkajúcich sa spracovania.* [38] Tieto dve činnosti sa totiž týkajú rôznych práv a samostatných funkcií, ktoré smernica 95/46 upravuje samostatne. Keď sa však tento prístup dovedie do extrému, vyvoláva neželateľné dôsledky. V prvom rade takúto nerovnosť smernica 95/46 výslovne neupravuje, keďže článok 6 sa týka vymazania údajov *v celom rozsahu* a článok 12, ktorý napriek tomu, že vymenúva rôzne druhy informácií, nerobí to s úmyslom rozlišovať ich, ale preto, aby dal obsah právu prístupu. [39] V druhom rade je právo prístupu koncipované tak, aby sa vykonávalo „bez obmedzenia", pričom sa rozumie v širokom zmysle. Ako ďalej naznačím, podľa okolností sa môže vymedziť intenzita ochrany tohto práva, ale znenie článku 12 vylučuje existenciu prístupu *prvej a druhej triedy*. V treťom rade, ako na pojednávaní zdôraznila Komisia, Španielske kráľovstvo a Spojené kráľovstvo, dva vyššie uvedené druhy údajov tvoria technologický celok, zvyčajne sa spracúvajú v tých istých archívoch a ich spoločná správa prevádzkovateľov osobitne nezaťažuje.

42. Preto vylučujem, že údaje týkajúce sa spracovania majú samostatný život a právny režim. Tento druh informácií sa týka osobných údajov predložených na spracovanie, keďže vysvetľuje spôsoby a podmienky, za akých boli spracované, na základe čoho sa domnievam, že tvorí neoddeliteľnú súčasť definície Spoločenstva „údaje" v zmysle článku 2 písm. a) smernice 95/46. Na to, aby sa dala poskytnúť užitočná odpoveď posielajúcemu orgánu, musí sa takéto tvrdenie upraviť z hľadiska prípadov, ktoré som uviedol v bodoch 16 a 17 týchto návrhov.

38 — Rozdiel, ktorý uviedla Komisia vo svojich písomných pripomienkach (body 31 a 32).

39 — Aj keď článok 12 smernice 95/46 vymenúva niektoré hľadiská týkajúce sa prístupu, sústreďuje sa na iné okolnosti spojené so spracovaním a nie na údaje. Toto upozornenie je užitočné na to, aby sa uviedlo, že pokiaľ ide o údaje, právo prístupu je neobmedzené. Ale spracovanie je niečo iné a preukazuje, že formulácia bola v smernici 95/46 citlivo zvolená, pokiaľ ide o problémy spojené so širokým rozsahom chápania článku 12.

VIII — Prvý prípad: kratšia lehota na vymazanie údajov týkajúcich sa spracovania

43. Zdá sa, že otázka, ktorú položil Raad van State, sa týka nasledujúceho prípadu: holandská právna úprava stanovuje povinnosť uchovávania osobných údajov počas predĺženého obdobia, ale upravuje tiež kratšiu, jednoročnú, lehotu, aby sa pristúpilo k vymazaniu údajov týkajúcich sa spracovania. Uznesenie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania však neuvádza podrobnosti o dotknutých údajoch vo veci samej, na základe čoho si dovolím navrhnúť prvú odpoveď s prihliadnutím na tento predpoklad.

44. Z dôvodov uvedených v bodoch 37 a 42 týchto návrhov sa domnievam, že smernica 95/46 nestanovila rozdiel medzi osobnými údajmi a údajmi týkajúcimi sa spracovania. Keďže som si vedomý ťažkostí archivácie, ktoré by vyplývali z toho, keby sa vyhovelo tomuto predpokladu, domnievam sa, že lehota na vymazanie, uvedená v článku 6 smernice 95/46, je rovnaká pre oba druhy údajov. Hoci sa účel vymazania mení na základe údaja, podľa mňa je ťažké predstaviť si na základe tak umelého rozdelenia rôzne režimy, najmä ak sa rozhoduje o základnom práve.

45. Ako som naznačil v predchádzajúcich bodoch 29 až 35, predmetná smernica uznáva prednosť práva prístupu, ktorému sú podriadené povinnosti vymazania. Na účely dosiahnutia tohto cieľa získavajú jednak osobné údaje, ako aj údaje týkajúce sa spracovania, väčšiu ochranu, ak sú uchovávané počas rovnakého obdobia.

46. Často sa údaje archivujú počas dlhého obdobia; ale táto dĺžka je odôvodnená všeobecným záujmom, čo by platilo aj na to, aby sa predĺžil život údajov týkajúcich sa spracovania. V prípadoch, keď je dĺžka doby uchovávania údajov neúnosná, pretože archivácia je potrebná na historické, štatistické alebo vedecké použitie, smernica 95/46 vyžaduje, aby členské štáty prijali osobitné opatrenia, ktoré prispôsobia použitie týchto archívov okolnostiam, ktoré odôvodňujú takéto predĺžené uchovávanie. [40] Preto je potrebné ustanoviť ďalšie opatrenia, ktoré zaručia ochranu dotknutej osoby, hoci aj prispôsobením použitia údajov na historické alebo kultúrne údaje uvedené v článku 6 písm. e) smernice 95/46.

40 — Článok 6 ods. 1 písm. e) upravuje povinnosť vymazania: „Členské štáty stanovia primerané bezpečnostné opatrenia pre osobné údaje uložené na dlhšie obdobia pre historické, štatistické alebo vedecké použitie.“ Hoci smernica výslovne neuvádza výnimku z povinnosti vymazania, oslobodzuje spod predpísaných povinností osoby, ktoré poskytujú uvedené činnosti vo všeobecnom záujme, bez toho, aby to spôsobilo nemožnosť uplatniť európske ustanovenia, pretože tie sa musia prispôsobiť osobitostiam historického, štatistického a vedeckého výskumu.

47. Okrem toho, ako uviedol College vo svojich písomných pripomienkach a potvrdil na pojednávaní, existujú ďalšie obmedzenia tejto povinnosti uplatňovať spoločné lehoty na uchovávanie údajov týkajúcich sa spracovania a osobných údajov. Zdá sa mi, že príklad, ktorý poskytol College je výstižný, pokiaľ ide o ochranu informácií týkajúcich sa tretích osôb, ktoré majú prospech z ochrany ustanovenej smernicou 95/46 bez toho, aby sa z tohto dôvodu musela úplne odňať ochrana pôvodnému držiteľovi poskytovaných informácií. Toto obmedzenie znamená, že výlučne vo vzťahu k osobným údajom príjemcu, podlieha pôvodný držiteľ rovnakým obmedzeniam ako každý iný poskytovateľ podľa smernice 95/46.

48. V dôsledku toho, ak osobné údaje a údaje týkajúce sa spracovania budú ďalej podliehať spoločnej dobe na vymazanie, nie je potrebné posúdiť proporcionalitu lehoty jedného roka ustanovenú v holandskej právnej úprave. Keby doba na uchovávanie osobných údajov bola dlhšia ako doba ustanovená pre údaje týkajúce sa spracovania, odpoveď na prejudiciálnu otázku by skončila tu.

49. V prípade iných právnych okolností vo veci samej by bola odpoveď na otázku iná, pokiaľ by stále existoval súvis medzi týmito lehotami a keby vlastník údajov žiadal o prístup k informáciám, ktoré boli predtým zničené.

IX — Druhý prípad: spoločná lehota na vymazanie pre oba druhy údajov

A — *Doslovné znenie článku 12 smernice 95/46*

50. Španielske kráľovstvo, Česká republika a Holandsko tvrdia, že článok 12 potvrdzuje spojenie medzi prístupom a odstránením údajov upraveným v článku 6, poukazujúc na písmeno a) druhý pododsek tohto článku. Toto ustanovenie ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť ktorejkoľvek dotknutej osobe „možnosť komunikovania pre neho v zrozumiteľnej forme o údajoch, ktoré sa spracovávajú a o akýchkoľvek dostupných informáciách, čo sa týka ich zdroja“. Z tejto formulácie sa dá vyvodiť, že smernica 95/46 zužuje rozsah pôsobnosti práva prístupu k údajom, ktoré sú predmetom spracovania, pričom sa vylúči prístup, keď sa žiadosť poslala potom, keď sa skončilo spracovanie, a teda, po vymazaní údajov. Tento výklad potvrdzuje porovnanie medzi rôznymi jazykovými verziami, ktoré sa odlišujú intenzitou, ktorou naznačujú dočasný a pevný charakter tohto práva.

51. Tento argument nie je presvedčivý, keďže napriek tomu, že anglická verzia odkazuje na údaje „undergoing processing“ [41], verzia v španielskom jazyku je o niečo nejasnejšia. Uznávam, že prísny výklad tohto znenia by bol súdržnejší s povinnosťou vymazania upravenou v článku 6. Nedomnievam sa však, že toto porovnanie obsahuje nejaký rozhodujúci prvok, najmä ak existujú dôležité dôvody, ako vysvetľujem ďalej, na uplatnenie výnimiek zo znenia článku 12. [42]

52. Nesúhlasím ani so stanoviskom Španielskeho kráľovstva, podľa ktorého by sa mala doplniť ďalšia výnimka k článku 12, ktorá by sa pripojila k výnimkám, uvedeným v článku 13 smernice 95/46. [43] Po uznaní, že prístup sa obmedzuje na údaje, ktoré sú predmetom spracovania, o ktoré ide, sa španielska vláda domnieva, že k obmedzeniam v článku 13 sa pripojilo ďalšie, mlčky, ktorého znenie by sa dalo vyvodiť z citovanej povinnosti uvedenej v článku 6 smernice 95/46. Toto vysvetlenie ma nepresvedčilo a významne podopiera predpoklad, proti ktorému sa teraz namieta: či článok 13 zoskupuje výnimky širšieho práva prístupu, výnimky, ktoré sa ako také musia vykladať reštriktívne. Ak sa nemôže pripustiť štedrá výnimka z týchto obmedzení, o to menej je možné tolerovať *ex novo* vytvorenie ďalších kategórií.

53. Napokon doslovné znenie týchto právnych predpisov ma vedie k vylúčeniu obmedzujúceho posúdenia práva prístupu. Tieto dôvody neviedli k tomu, aby sa vytvorila jednotná lehota, keďže na základe vnútornej hierarchie smernice 95/46 má právo prístupu prevahu nad povinnosťou vymazania. Zničenie archívu totiž predstavuje obmedzenie prístupu, ktoré si zachováva svoju zákonnosť len pod podmienkou, že budú dodržané určité záruky. Dá sa povedať, že je možné podriadiť výkon práva prístupu (napríklad prijatím lehoty) tak, aby bola dotknutá osoba chránená inými prostriedkami. Inak by boli lehoty na vymazanie protiprávne, keďže by bránili právu prístupu, čo neznamená, že sa

41 — K anglickému zneniu sa pripája francúzske („sont traitées“ alebo „sont communiquées“) a nemecké („an die Daten übermittelt werden“).

42 — Na rozdiel od College sa nedomnievam, že nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 z 18. decembra 2000 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi spoločenstva a o voľnom pohybe takýchto údajov (Ú. v. ES L 8, 2001, s. 1; Mim. vyd. 13/026, s. 102), poskytuje správny výklad článkov 6 a 12, keďže upravuje povinnosť upresniť lehotu na uchovávanie údajov. Nariadenie je právnym spracovaním smernice 95/46 uplatňovanej na inštitúcie Spoločenstva. Je logické, že obsah nariadenia je podrobnejší ako obsah nástroja na zosúladenie určeného členským štátom. Zmienka o tejto lehote uvedenej v článkoch 11 a 12 nariadenia nie je smerodajná, keďže smernica 95/46 má za cieľ opačný účinok, ani neukladá túto lehotu členským štátom. Vzhľadom na to ako na celok je ticho smernice v tejto súvislosti jednoducho znakom právomoci voľnej úvahy každého vnútroštátneho právneho poriadku, čo neznamená, že sa musí pripustiť akákoľvek lehota, ani možnosť vnútroštátnych právnych poriadkov obmedziť právo prístupu.

43 — Pripomienky Španielskeho kráľovstva, bod 25.

musí diskriminovať informácia a ukladať prevádzkovateľom povinnosť uchovávať údaje týkajúce sa spracovania večne, ale naopak, že *koniec lehoty na vymazanie musí byť odložený* tak, aby sa zabezpečil prístup.

54. Preto sa domnievam, že lehota na zničenie údajov ako taká predstavuje obmedzenie práva uvedeného v článku 12 smernice 95/46. Táto lehota však môže porušiť toto ustanovenie, pokiaľ spôsobí, že dosiahnutie cieľov, ktoré sleduje, sa stane nadmerne ťažké.

B — *Výnimka z pravidla: informácia dotknutej osoby*

55. Na základe vyššie uvedených dôvodov sa domnievam, že lehota na vymazanie funguje ako brzda výkonu práva prístupu, aj keď existujú okolnosti, za ktorých sa vytvára časový nesúlad medzi vymazaním a právom prístupu. Použitím slova časový nesúlad mám na mysli možnosť, že doba je primeraná na vymazanie, ale neprimeraná na prístup a naopak. Som si vedomý praktických komplikácií tohto prístupu, ale tento dôsledok môže nastať len za veľmi osobitných okolností, keď dotknutá osoba nebola dostatočne informovaná o svojich právach.

56. K tomuto záveru je možné, v súlade s tvrdeniami, ktoré uviedli Helénska republika a Komisia, dospieť vtedy, keď sa zistí nedostatok informácií na úkor držiteľa údajov. Na účely vysvetlenia tohto prípadu je potrebné pripomenúť, že články 10 a 11 smernice 95/46 ustanovujú povinnosť oznámiť a vyžiadať od dotknutej osoby súbor informácií a/alebo súhlasov vrátane informácií týkajúcich sa poskytnutia údajov tretím osobám; táto povinnosť je ustanovená všeobecne, pričom sa každému členskému štátu poskytuje rozsiahly priestor voľnej úvahy. Spôsob, akým jednotlivé vnútroštátne právne poriadky vymedzili tieto povinnosti podmieňuje odpoveď, ktorú je potrebné poskytnúť v obdobných prípadoch, ako je tento. Nič nebráni tomu, aby sa uznalo, že osoba, ktorá nebola informovaná pred poskytnutím údajov o identite príjemcu a lehotách na výkon svojho práva prístupu, si zaslúži vyššiu úroveň ochrany.[44] Tento záver vyplýva z prevahy, ktorú smernica 95/46 priznáva subjektívnemu právu držiteľa údajov, ktorého obmedzenie sa musí koncipovať tak, aby sa zabezpečil výkon tohto práva aj potom, ako došlo k vymazaniu údajov.

44 — Tento výklad článkov 10 a 11 podporuje BAINBRIDGE, D.: *EC Data Protection Directive*. Ed. Butterworths, London — Dublin — Edinburgh, 1996, s. 139.

57. V niektorých prípadoch spôsobuje uplatňovanie tejto doktríny to, že vyústi do rozhodnutia, ktoré nie je vykonateľné. Keby College z úradnej povinnosti zničil všetky údaje o pánovi Rijkeboerovi, ktoré predchádzajú poslednému roku, žiadosť dotknutej osoby by mohla dopadnúť naprázdno. Je jasné, že mesto Rotterdam nie je spôsobilé poskytnúť to, čo už nemá. Je možné, že táto prekážka zasahuje aj iné vnútroštátne právne poriadky, ale len pokiaľ ide o čas potrebný na zosúladenie práva Spoločenstva a vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá s ním nie je v súlade. Medzitým však dotknutej osobe ostane spôsob, ktorý môže vyskúšať, a to spôsob majetkovej zodpovednosti štátu za nesplnenie európskych povinností. Pri neexistencii rozhodnutia, ktoré môže v plnom rozsahu uspokojiť dotknutú osobu, tieto predpisy zaručujú aspoň peňažnú náhradu, ktorej priznanie patrí do právomoci vnútroštátnych súdov. [45]

58. Napokon sa tento prípad musí vyriešiť s použitím výrazu zo Spojených štátov, *hard look*, pokiaľ ide o hľadisko proporcionality [46], ak Raad van State zistí, že v konaní vo veci samej bol nedostatok informácií. V takýchto prípadoch je nevyhnutné ustanoviť, aby lehota na vymazanie údajov nepôsobila automaticky ako prekážka práva prístupu. Kontrola proporcionality by sa prejavila vo svojom najvyššom stupni ochrany, pričom by ťažko bolo možné odôvodniť tak krátku lehotu, akou je lehota jedného roka.

59. Na základe týchto úvah súhlasím s tými, ktorí považujú vymazanie údajov a právo prístupu za okolnosti jedinej skutočnosti, a preto, za jeden celok vo vzťahu k definícii príslušných lehôt. Vymazanie uvedené v článku 6 smernice 95/46 obsahuje všetky informačné prvky vrátane údajov o poskytnutí tretím osobám. V dôsledku toho dočasné obmedzenie odstránenia údajov funguje nepriamo aj ako lehota na posúdenie práva

45 — Je vhodné pripomenúť, že článok 23 smernice 95/46, venovaný zodpovednosti za porušenie ustanovení smernice, v odseku 1 ustanovuje, že „členské štáty zabezpečia, že každá osoba, ktorá utrpela škodu ako dôsledok nezákonnej operácie spracovania alebo akéhokoľvek činu nezlučiteľného s prijatými vnútroštátnymi predpismi na základe tejto smernice, je oprávnená dostať kompenzáciu od prevádzkovateľa za spôsobenú škodu“.

46 — Podľa tejto doktríny súd zvyšuje kontrolu nad rozhodnutiami verejnej moci, keď sa zdá, že nie sú založené na pevných základoch, ktoré ich odôvodňujú. Táto teória vychádza z judikatúry Najvyššieho súdu Spojených štátov SEC vs. Chenery Corp., (318 U.S. 80 [1943]), ktorá bola následne rozvinutá rozsudkom Citizens to Preserve Overton Park vs. Volpe (401 U.S. 402 [1971]). Okrem toho pozri BREYER, S. G., STEWART, R. B., SUNSTEIN, C. R., VERMEULE, A.: *Administrative Law and Regulatory Policy.* Ed. Aspen, New York, 2006, s. 349 až 368. O doktríne *hard look* v rámci právomoci voľnej úvahy súdov Spoločenstva na úrovni Spoločenstva aj na vnútroštátnej úrovni pozri CRAIG, P.: *EU Administrative Law.* Ed. Oxford University Press, 2006, s. 477 až 481.

prístupu. Oddeliť jednu kategóriu údajov od inej, na účely prístupu, znamená vykonať rozlíšenie, ktoré nie je uvedené v smernici 95/46, ktorého praktická účinnosť nie je vôbec zrejmá. [47]

60. Tento predpoklad pripúšťa výnimky, pokiaľ existuje nedostatočná transparentnosť v okamihu oznámenia práv dotknutej osobe. Za týchto okolností sa koniec lehoty na vykonanie vymazania musí predĺžiť na účely ochrany práva prístupu.

C — Jednoročná lehota a zásada proporcionality

61. Holandská právna úprava ustanovuje osobitný režim spracovania osobných údajov, ktoré majú orgány obecnej správy, v rámci ktorého sa ustanovuje, pokiaľ ide o to, čo je teraz relevantné, jednoročná lehota na zničenie údajov. Už som uviedol dôvody, na základe ktorých sa táto lehota musí preskúmať, pričom sa uplatnia články 6 a 12 smernice 95/46 vo svojej vzájomnej súvislosti. Teraz musím zistiť zlučiteľnosť tejto lehoty so zásadou proporcionality, ktorej uplatniteľnosť je predpokladom citovaných ustanovení, keďže obe dávajú zmysel základnému právu.

62. Vlády Spojeného kráľovstva, Španielskeho kráľovstva a Českej republiky sústredili všetko svoje úsilie na odôvodnenie ťažkostí spojených s požiadavkou zaručenia práva prístupu, keď boli údaje vymazané. Na základe toho nevenovali veľa pozornosti lehote, o ktorú ide; grécka vláda a College však vo svojich písomných pripomienkach skúmajú dôsledky lehoty ustanovenej holandským právnym predpisom z hľadiska smernice 95/46 a zásady proporcionality. Podľa názoru Helénskej republiky a Komisie je táto lehota príliš krátka, a preto nie je v súlade s právnym poriadkom Spoločenstva. College na svoju obranu uvádza legitimitu dotknutej lehoty, pričom sa odvoláva na osobitosti holandského systému, ktorý kompenzuje krátkosť tejto lehoty inými opatreniami, ktorých cieľom je chrániť držiteľa údajov.

47 — Napriek uvedeným problémom technického charakteru zdôraznilo Spojené kráľovstvo na pojednávaní, že existujú prípady výslovne upravené v jeho vnútroštátnom právnom poriadku, v ktorých je zaručené právo prístupu k údajom o spracovaní *aj po tom, keď boli vymazané osobné údaje*. Zástupca Spojeného kráľovstva však v tejto súvislosti neuviedol ďalšie informácie, aj keď trval na tom, že táto prax má výnimočný charakter. Preto sa zastávam určitej opatrnosti. Domnievam sa tiež, že keby smernica 95/46 túto možnosť pripustila, uviedla by to výslovne.

63. Pred preskúmaním proporcionality tejto vnútroštátnej lehoty je potrebné poukázať na niektoré všeobecné kritériá, keďže Súdny dvor už podobné lehoty pri iných príležitostiach preskúmal. Z judikatúry vyplýva premenlivý postoj, prispôsobený súvislostiam každého jednotlivého prípadu, v ktorom sa intenzita kontroly mení podľa okolností. [48] V prípade prípadného porušenia základného práva sa musí legitimita lehoty ustanovenej na jeho výkon posúdiť veľmi opatrne. [49] Aj tak táto kontrola závisí na mnohých faktoroch.

64. Ako som už uviedol v bodoch 55 až 60 týchto návrhov, je potrebné posúdiť úroveň informácií, ktorá bola získaná od držiteľa týchto údajov počas ich spracovania, pričom je možné uviesť tieto kritériá.

65. Podľa článkov 10 a 11 smernice má dotknutá osoba právo získať informácie, medzi ktoré patrí identita „príjemcov alebo kategórií príjemcov, ktorým sa údaje oznámili… pokiaľ sú takéto ďalšie informácie potrebné, so zreteľom na špecifické okolnosti za ktorých sa údaje zhromažďujú, zaručenie správneho spracovania vzhľadom na osobu pracujúcu s údajmi“. Tieto dve ustanovenia sa odlišujú podľa toho, či boli údaje vyzbierané samou osobou pracujúcou s údajmi, alebo prostredníctvom iných zdrojov, hoci v oboch prípadoch je ustanovená povinnosť poskytnúť informácie týkajúce sa spracovania údajov.

66. Vnútroštátny zákonodarca má rozsiahlu právomoc voľnej úvahy, pokiaľ ide o vymedzenie povinnosti uloženej citovanými článkami 10 a 11, ale tieto ustanovenia majú za cieľ upozorniť dotknutú osobu, že jej údaje boli poskytnuté, aby sa jej ponúkla možnosť, pokiaľ si to želá, pristúpiť k spracovaniu a skontrolovať, že sa vykonáva v súlade so zásadami uvedenými v článku 6 smernice 95/46. Spôsob upozornenia sa však odlišuje na základe okolností a do právomoci vnútroštátneho súdu patrí otázka zistenia, či holandský právny poriadok, ako aj zodpovedajúca prax obecnej správy rešpektujú povinnosti uvedené v článkoch 10 a 11 smernice. Bolo by užitočné vedieť, či pána Rijkeboera upovedomili o poskytnutí jeho údajov tretím osobám a či bol informovaný v lehote jedného roka, ktorú

48 — Rozsudky z 24. marca 1987, McDermott a Cotter, 286/85, Zb. s. 1453, bod 15; z 25. júla 1991, Emmott, C-208/90, Zb. s. I-4269, bod 18; z 27. októbra 1993, Steenhorst-Neerings, C-338/91, Zb. s. I-5475, bod 19; zo 6. decembra 1994, Johnson, C-410/92, Zb. s. I-5483, bod 26; z 15. septembra 1998, Spac, C-260/96, Zb. s. I-4997, bod 32, a Ansaldo Energia a i., C-279/96 až C-281/96, Zb. s. I-5025, body 19 až 21, a z 24. septembra 2002, Grundig Italiana, C-255/00, Zb. s. I-8003, bod 37.

49 — K téme dohľadu nad vnútroštátnymi režimami v tieni základných práv, ktoré sú zaručené právnym poriadkom Spoločenstva, boli vyhlásené tieto rozsudky: z 13. júla 1989, Wachauf, 5/88, Zb. s. 2609, body 17 až 22; z 10. júla 2003, Booker Aquaculture a Hydro Seafood, C-20/00 a C-64/00, Zb. s. I-7411, body 88 až 93, a z 22. novembra 2005, Mangold, C-144/04, Zb. s. I-9981, bod 75.

poskytuje zákon na uplatnenie jeho práva prístupu. Členské štáty nie sú povinné oznamovať uvedenú lehotu, keďže povinnosť v tomto zmysle nie je v článku 10 a 11 [50] ustanovená. Napriek tomu, pri posúdení trvania tejto lehoty je veľmi dôležité zistiť, či bol tento detail oznámený dotknutej osobe. V opačnom prípade by bolo ťažké pripustiť, že taká krátka lehota, akou je jednoročná lehota, je v prípade neexistencie ďalšieho vysvetlenia zo strany prevádzkovateľa v súlade so zásadou proporcionality, a teda v súlade so smernicou 95/46.

67. Obdobne je veľmi dôležitý aj druh poskytovanej informácie, keďže ako uznáva smernica, údaje, ktoré sa majú poskytnúť, musia zahŕňať nielen identitu príjemcov, ale aj „kategórie príjemcov“. Táto druhá možnosť znamená, že poskytnuté zoznamy môžu neuvádzať, kto mal prístup k archívom, a tým stavajú dotknutú osobu do nepriaznivého postavenia, pokiaľ ide o výkon jej práva prístupu. Do právomoci vnútroštátneho súdu patrí otázka určenia, v akom rozsahu bol pán Rijkeboer informovaný o príjemcoch poskytnutia údajov a podmienkach, za akých k tomuto poskytnutiu došlo. V rámci uvedeného preskúmania musí byť kontrola proporcionality lehoty veľmi prísna, pokiaľ sa javí, že identita tretích osôb nebola oznámená, keďže držiteľ údajov môže mať obavu, že spracovanie nebolo v súlade so zásadami uvedenými v článku 6.

68. Napokon je nevyhnutné určiť niektoré pravidlá o dôkaznom bremene. Pán Rijkeboer ako osoba oprávnená zo základného práva, sa musel pokúsiť o zistenie informácií o spracovaní jeho osobných údajov súdnou cestou. [51] Súlad so smernicou 95/46 závisí na niekoľkých okolnostiach prípadu, ktoré vyplývajú z tohto vnútroštátneho zákona a praxe obecnej správy. Pán Rijkeboer začal konanie, pričom sa odvolal na svoje základné právo, ale nemal by v tejto súvislosti znášať dôkazné bremeno preukazovania nedostatku právneho poriadku jeho krajiny, keďže znenie smernice 95/46 vedie, v súlade s tým, čo bolo uvedené v predchádzajúcich bodoch 29 až 35 týchto návrhov, k tomu, že právo prístupu má prednostný charakter a že akákoľvek výnimka sa musí posudzovať veľmi opatrne. Preto, keďže je subjektívny rozmer právnych predpisov Spoločenstva o ochrane údajov uprednostnený, je úlohou prevádzkovateľa týchto údajov preukázať, že právny rámec a bežná prax v tejto oblasti spracovania osobných údajov ponúkajú také záruky, ktoré odôvodňujú tak krátku lehotu, akou je jednoročná lehota na výkon práva uvedeného v článku 12 smernice 95/46.

50 — Na rozdiel od citovaného nariadenia (ES) č. 45/2001, v ktorom sú v článku 11 ods. 1 písm. f) bode ii) a článku 12 ods. 1 písm. f) bode ii) inštitúcie Spoločenstva povinné poskytnúť dotknutej osobe informácie o časových lehotách uchovania údajov.

51 — Hoci sa smernica 95/46 k tejto osobitosti nevyjadruje, na rozdiel od iných nástrojov sekundárneho práva [akými je smernica Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolaní (Ú. v. ES L 303, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 79)], sa domnievam, že pokiaľ sa diskutuje o základných právach, úprava dôkazného bremena vychádza zo všeobecných zásad práva Spoločenstva.

69. V pripomienkach, ktoré v tomto prejudiciálnom konaní predložil College, uviedol v tejto súvislosti niektoré informácie. Vnútroštátny zákonodarca ustanovil systém kontroly a protiváhy („checks and balances“, podľa doslovného výrazu, ktorý použil College), ktorý spája právo prístupu s určitými zárukami, ako sú obmedzenia príjemcov, záväzok osobitných účelov v určitých prípadoch, predchádzajúci súhlas dotknutej osoby a kontrolný mechanizmus, za ktorý nesie zodpovednosť nezávislý orgán. Okrem toho, podľa toho, čo uvádza College, dotknutej osobe sa poskytuje informácia o jednoročnej lehote, a to jednak individuálnym, ako aj kolektívnym spôsobom (prostredníctvom internetu alebo brožúr, ktoré sú k dispozícii obyvateľom). [52]

70. Som si vedomý vplyvu, ktorý môže mať tento prípad na prevádzkovateľov archívov, ktorí podliehajú dotknutej smernici. Značná hodnota ochrany jednotlivca ma však vedie k zosúladeniu ochrany práv s účinnou správou archívov. V dôsledku toho by sa články 6 a 12 smernice 95/46 mali vykladať v tom zmysle, že sú nezlučiteľné s lehotou jedného roka, ktorá sa priznáva na výkon práva prístupu k údajom týkajúcim sa spracovania, pokiaľ:

— dotknutá osoba nebola informovaná o poskytnutí údajov,

— alebo bola informovaná o poskytnutí údajov, ale nebola jej oznámená dĺžka lehoty,

— alebo bola informovaná o poskytnutí údajov, ale nedostala dostatočné informácie o identite príjemcov.

71. Keďže je ohrozené základné právo, musí College preukázať, že vnútroštátne právne predpisy a správna prax zabezpečujú dotknutej osobe primeranú úroveň informácií, čo jej umožňuje vykonávať bez obmedzenia svoje právo prístupu.

72. Do právomoci Raad van State patrí, vzhľadom na práve uvedené kritériá, skutkové a právne okolnosti, ktoré boli poskytnuté jednak v tomto prejudiciálnom konaní, ako aj v konaní vo veci samej, aby uplatnil články 6 a 12 smernice 95/46, na základe vysvetlení uvedených v bodoch 70 a 71 týchto návrhov.

52 — Pripomienky College, body 65 až 70.

X — Návrh

73. Na základe všetkých predchádzajúcich úvah navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálnu otázku, ktorú položil Raad van State takto:

Údaje týkajúce sa spracovania vrátane údajov týkajúcich sa poskytnutia údajov tretím osobám, sú osobnými údajmi v zmysle článku 2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov. Aby sa zabezpečil potrebný účinok smernice 95/46, lehota na vymazanie, ktorá sa vzťahuje na údaje týkajúce sa spracovania, sa zhoduje s lehotou ustanovenou pre osobné údaje; tým nie sú dotknuté práva a povinnosti, ktoré citovaná smernica priznáva tretím osobám, ktorým sú poskytnuté údaje.

Články 6 a 12 citovanej smernice 95/46 sú nezlučiteľné s lehotou jedného roka, ktorá sa priznáva na výkon práva prístupu k údajom týkajúcim sa spracovania, pokiaľ:

— dotknutá osoba nebola informovaná o poskytnutí údajov,

— alebo bola informovaná o poskytnutí údajov, ale nebola jej oznámená dĺžka lehoty,

— alebo bola informovaná o poskytnutí údajov, ale nedostala dostatočné informácie o identite príjemcov.

Prevádzkovateľ musí preukázať, že vnútroštátne právne predpisy a správna prax zabezpečujú dotknutej osobe primeranú úroveň informácií, čo jej umožňuje vykonávať bez obmedzenia svoje právo prístupu.